

Zbyněk Fiala: Za trest nebudu jíst

infokuryr.cz/n/2022/12/04/zbynek-fiala-za-trest-nebudu-jist

kuryr

4. prosince 2022

Sankční strop na ruskou ropu nemusí znamenat nic, dokud Čína spí a ropy je dost. Až pomínou čínská epidemiologická opatření a země se vrátí k obvyklé poptávce, ceny proletí stropem. Všechny, máme přece burzu. A pak se ukáže, kdo na to má.

Ve chvílích, kdy zima přitvrdila, přitvrzují i energetické sankce proti Rusku. Po přerušení dovozu ruské ropy do EU potrubní cestou začne od pondělí platit zákaz dovozu této základní energetické suroviny z Ruska do EU i po moři. Pro ropovod do Maďarska platí výjimka, a protože MOL vlastní i české rafinerie, nemělo by to mířit přímo na nás. Je ovšem otázka, jak to bude fungovat. Zkušenost ukazuje, že ani ty dosavadní sankce nás moc nešetřily.

Co se tedy stane? Dále omezíme dodávky ropy, ale nikoliv poptávku po ropě, ropu přece potřebujeme pořád. Vyšší poptávka po nižších dodávkách vyžene ceny ropy vzhůru, aspoň podle učebnic. To ale

nesmíme připustit, říkají si tvůrci sankcí, že bychom zdražili ropu celému světu. Pak by nás neměl nikdo rád. A právě tomu má čelit páteční dohoda Západu o zastropování cen ruské ropy. Nejde tedy o ropu pro EU, ta už s ní přece už skončila, ale o ropu pro zbytek světa.

Logiku to má jen pro znalce, a poučit se není kde, nikdy se to nikde nezkusilo. Jdeme do toho jak do ruské rulety, volíme metodu „pokus – fatální omyl“. Proto je na první pohled tato nejnovější dohoda Západu opatrná. Cenový strop EU stejně jako navazující strop skupiny G-7 byl stanoven na 60 dolarů za barel, zatímco – jak informuje Bloomberg – aktuální obchody s uralskou ropou na světovém trhu probíhají pod 50 dolary za barel.

<https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-12-02/what-will-the-russian-oil-price-actually-do-to-the-market>

Kdo by chtěl nakoupit ruskou ropu nad tímto stropem, nemůže počítat s evropskými dopravními a pojišťovacími službami. V námořní dopravě s ropou EU dominuje a centrem pojišťovacích služeb v této oblasti je odjakživa Londýn. Takže dvě podstatné podmínky jsou splněny: strop zatím obchodu nevadí a obcházení je spojeno s neúměrným rizikem. Tady by to mělo být vodotěsné.

Posud je to však jen účet bez hostinského. Jedná se o ruskou ropu, takže se těžko můžeme vyhnout tomu, co s tím udělá Rusko. Rusko zatím zastropování cen odmítalo a ohlašovalo, že nikomu z těch, kdo se přihlásí ke stropu, ropu nedá. Až ve čtvrtek zaznělo trochu odlišné stanovisko. Ruský ministr zahraničních věcí Sergej Lavrov prohlásil, že Rusko bude cenový strop ignorovat. To by mohlo znamenat, že dokud bude cena pod stropem, je to obchod jako vždycky.

Ve skutečnosti to neznamena nic. V příštích měsících vzroste tlak na zdroje, jejichž kapacitu není možné ze den na den zvýšit.

Nezapomínejme, že teď tu poptávku brzdí čínská epidemiologická

opatření, kdy byly znovu uzavřeny celé regiony. Až se Čína probudí, může to být stejné jako v roce 2020, kdy ústup pandemie vyvolal téměř neukojitelnou světovou poptávku a růst cen všeho.

Riziko, které se skrývá v takto rozhozeném světě, přerůstá možnosti jakéhokoliv pokrytí. Připomeňme, že když v únoru 2020 dozníval stisk pandemie, světová cena ropy se propadla pod 20 dolarů za barel. Potom však ústup infekce oživil potlačenou poptávku a najednou nikdo nevěděl co za nedostatkovou ropu chtít. Nakonec se začátku letošního roku cena barelu ropy pohybovala kolem rekordních cen 150 dolarů, a byla skoro stejná, jaká roku 2008 spustila velkou finanční krizi Západu. Míru rizika, která je ve světových cenách ropy za dnešního uspořádání ukryta, tak vyjadřuje jak cenové rozpětí jedna ku osmi, tak historie oné krize. Riziko o to větší, že dnes je hybatelem ceny taky válka.

Když to shrneme, je to pěkně nebezpečná motanice. Úkolem cenového stropu je snížit ropné příjmy Ruska pro válku na Ukrajině. To bylo úkolem i předchozích sankcí, ale sankce ve skutečnosti příjmy Ruska zvýšily. Mezi lednem a říjnem letošního roku ruské tržby za fosilní exporty neklesly pod 700 milionů euro denně. V březnu, dubnu a květnu, po vyhlášení sankcí, dokonce vystoupaly k miliardě, tedy podstatně vzrostly. Těžko se divit. Omezení pro Rusko vyvolala nedostatek, tento nedostatek zvedl cenu, a tak výsledné tržby byly vyšší, přestože objem prodané ropy v důsledku sankcí poklesl.

<https://www.statista.com/statistics/1314448/russia-fossil-fuel-export-revenue/>

Evropský přístup připomíná hlášku, kterou jsem slýchal za mlada na vojně. Když se někomu něco nelíbilo, ulevil si srandičkou: „Za trest nebudu jíst!“ Avšak odhad Josefa Švejka, že lidstvo musí být dlouhých letech dvakrát chytřejší, se bohužel nenaplnil. Nějak se nám to obrátilo. Dneska tu hlášku bereme vážně.

Za trest tedy nebudeme brát levnou ruskou ropu a pokusíme se přepřáct jiné zájemce, abychom si ji sehnali na spotovém trhu. Když je nepřepřátíme, ropa nebude. Lavrovovo záhadné prohlášení o tom, že strop je bohapustý nesmysl, může znamenat jen to, že dokud zájemce o ropu přijme nabízenou cenu, obchod může proběhnout. Když ne, tak ne. Na stropy si nehrajeme.

Sankční strop na ruskou ropu tak nemusí znamenat nic, dokud Čína spí a ropy je dost. Až pominou čínská epidemiologická opatření a země se vrátí k obvyklé poptávce, ceny proletí stropem. Všechny, máme přece burzu. A pak se ukáže, kdo na to má.

Zbyněk Fiala

PRO

PRÁVO RESPEKT ODBORNOST

Sdílet: